

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävästä käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman 2017–2021 toteutusta ja seuranta edistävän luonnon monimuotoisuuden kansainvälisten asioiden asiantuntijatyöryhmä

Kokous #36

Aika:	Maanantai 14.6.2021, kello 9.00–11.00
Paikka:	Teams-etäkokous
Läsnä:	von Weissenberg Marina, ympäristöministeriö, puheenjohtaja Asikainen Anna-Rosa, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry Auvinen Ari-Pekka, Suomen ympäristökeskus Blankett Penina, ympäristöministeriö Haapala Henna, ympäristöministeriö Hyvärinen Esko, ympäristöministeriö Juvonen Sanna-Kaisa, Metsähallitus Luontopalvelut Loiskekoski Maarit, ympäristöministeriö Matveinen Katja, maa- ja metsätalousministeriö Myatt-Hirvonen Outi, ulkoministeriö Nieminen Tiina, Luonnonvarakeskus Niemivuo-Lahti Johanna, maa- ja metsätalousministeriö Niikkonen Kristiina, ympäristöministeriö Nirkkonen Tuomas, Metsäteollisuus ry. Ruohonen-Lehto Marja, Suomen ympäristökeskus Tarvainen Anne, WWF Pylvänäinen Marja, Suomen ympäristökeskus, sihteeri Saarela Sanna-Riikka, SYKE Politiikkakeskus, vierailija

1. Teams-kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja edellisen kokouksen (18.5.2021) pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 9.03.

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin Sanna-Kaisa Juvosen täsmennyksin.

Anne Tarvainen Kansainvälisen ohjelman johtaja, WWF esittäytyi. WWF:n uuden työnjaon mukaan kv-bd-työryhmän virallinen edustaja on Anne ja suojelujohtaja Jari Luukkonen on varalla.

2. Kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian ja toimintaohjelman 2022–2030 vaikutusten arviointi – Sanna-Riikka Saarela, SYKE Politiikkakeskus

Vaikutusten arviointi on käynnistetty arviointitiimissä BD-strategiatyön tueksi.

Sanna-Riikka vierailee kaikissa strategiatyön alatyöryhmissä. (Katso jaettu esitys)

Keskeiset kysymykset ovat, miten strategia ja toimintaohjelma vaikuttaa sekä suorasti että epäsuorasti luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvien paineiden vähentämiseen ja kuinka elvyttäviä toimia vahvistetaan. Ja kuinka kestävyysmurrosta tarkastellaan sekä kuinka vaikuttavuutta seurataan. Strategiatyössä on syytä pohtia ja huomioida eri tarkastelunäkökulmat. SOVA-arviointia ei vaadita, mutta se tehdään laajana kuitenkin.

Työryhmä tarkastelee myönteisiä, haitallisia, sekä välittömiä että välillisiä ja kumuloituvia laajasti ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia niin Suomessa kuin sen ulkopuolellakin tapahtuvia. Kv-alatyöryhmälle oleellista ovat nimenomaan kansainväliset vaikutukset. Tarkastelussa ovat ihmisen terveys ja

---

elinolot, ympäristövaikutukset (maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen), yhdyskuntarakenteeseen, luonnonvarojen hyödyntämiseen, viranomaistoimintaan, taloudelliset vaikutukset sekä oikeudenmukaisuus.

Arviointitiimissä on ekologeja, yhteiskuntatieteilijöitä ja talousasiantuntija. Työtä ollaan käynnistämässä. Työllä tuetaan toimenpiteiden muotoilua. Aluksi kootaan tietoa, määritellään arviointikehikko ja vierailaan kaikissa ryhmissä. Syksyllä tehdään toimenpiteiden arviointia ja pidetään työpaja ja tapaamisia. Lopuksi tulokset kootaan ja tulkitaan. Tulokseksi tulee arviointiraportti / toimintaohjelman vaikuttavuuden ja vaikutusten seurannan kehikko, josta viestitään.

Vaikutusketjuhahmotelma, esimerkki merenhoidon toimenpideohjelmasta (katso kalvot).

Toimenpiteiden merkittävyyttä arvioidaan eri osatekijöillä. Pohditaan muutoksen suuruutta ja vaikutuksen herkkyyttä, lainsäädännöllistä ohjausta, yhteiskunnallista merkitystä, muutosalttiutta, voimakkuutta, laajuutta ja kesto.

Arvioinnissa on haasteita ja epävarmuustekijöitä ja pitää miettiä tuunataanko nykyisiä toimenpiteitä, jotka eivät ole toteutuneet tai vaikuttaneet, vai luodaanko kokonaan uusia toimenpiteitä.

Keskustelu

Johanna N-L MMM: on instituutiot ja ohjaus -ryhmässä. Kun pohditaan kansallisia vaikutuksia, pohditaan myös, miten ne vaikuttavat kv-tasolla. Sillä on merkitys tämän ryhmän toimille, mitä ovat vaikutukset Suomen ulkopuolella.

> Sanna-Riikka S SYKE: kv-tarkastelua ei ole tehty aiemmin, tämä on kiinnostava näkökulma arvioinnissa.

Sanna-Kaisa J, MH LP: Globaali tarkastelu on mielenkiintoinen. Mitä meidän toimintamme vaikuttaa rajojemme ulkopuolella. Hyvä, että ko. aspekti on mukana.

Marina v W YM: Mikä on prosessin aikataulu? Millä saadaan iso kokonaisuus tehtyä?

> Sanna-Riikka: ei päästä määrällisesti tarkastelemaan kaikkea, kyse koko ohjelman merkittävistä vaikutuksista, yksittäisten toimenpiteiden vaikutusten tarkastelu ei ole mahdollinen. Arviointiryhmällä on oikeus olla kriittinen, mutta ei sanoa stop koko työlle.

Henna H, YM: Miten huomioidaan Venäjän vaikutukset Suomen bd:hen? Eli rajat ylittävän yhteistyön merkitys. Onko se mukana arvioinnissa?

> Sanna-Riikka: Jos joku tuollainen asia nousee esille jossain toimenpiteessä, nousee se myös arviointiin, mutta Suomen rajojen ulkopuolelta tulevia vaikutuksia ei voida ottaa huomioon.

> Marina: Suomi on osana lähialueyhteistyötä, pohjoismaista yhteistyötä, on EU-jäsenyys jne. Kehitysyhteistyö on ollut merkittävää aiemmin. Kaikki KV-sopimukset ovat myös keskeisiä, kuten CITES ja Ramsar. Suomessa on liian vähän tekijöitä, ei ole riittävästi henkilöresursseja kv-asioiden hoitoon.

3. KV-BD-työryhmän työ kansallisen BD-strategian ja toimintaohjelman laatimisessa – esimerkkejä vaikuttamistavoitteista – Ari-Pekka Auvinen, SYKE

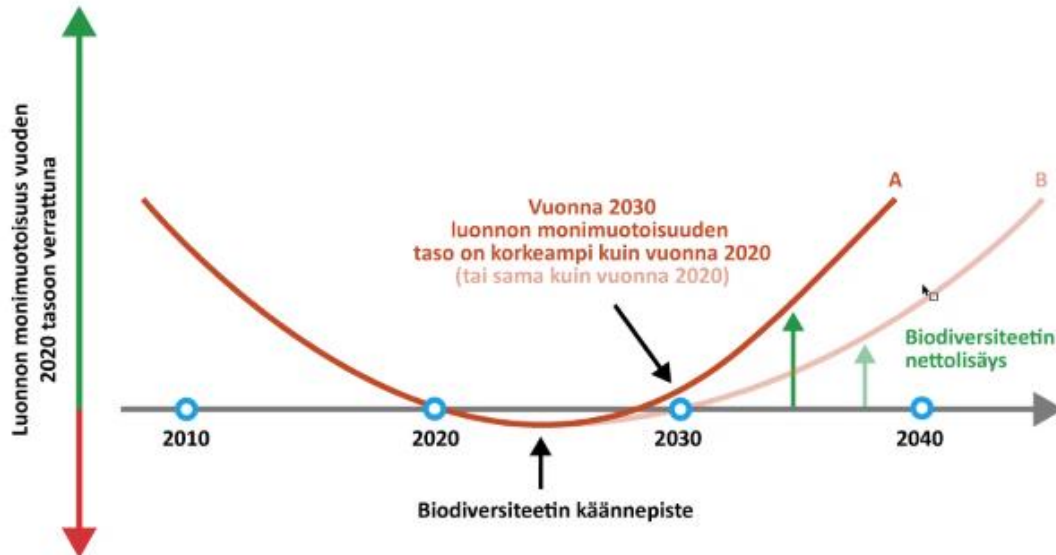
Ari-Pekka esitteli vaikuttavuustavoitteita, niiden muotoa ym. (Katso jaetut kalvot).

EU:n BD-strategia on olemassa, mutta ei vielä globaalia strategiaa, mikä hankaloittaa kansallista työtä, mutta toisaalta antaa vapauden muotoilla omat vision 2050 ja mission 2030.

Työrukkanen, johon kuuluu kaikkien alatyöryhmien puheenjohtajat ja sihteerit, on hahmotellut kansallisen BD-strategian visiota ja missiota, johon on otettu osia CBD:n vastaavista. Suomessa pitäisi

olla kunniahimoisempi kuin globaali strategia. Missio käsittelisi Suomea. Sitä muotoillaan ja hiotaan vielä. Visio olisi globaalimpi ja muotoiltu CBD:n vison mukaan.

Ari-Pekka esitteli elpymisuraa, sen eri vaihtoehtoja. Käyriä voitaisiin mitata ekosysteemien tai luontotyyppien tilalla, kuten metsien monimuotoisuuden lisäys tai sisävesien tilan parantuminen. Lajien muutokset ovat hitaampia.

Edellisen toimintakauden ongelma oli, että strategian rooli ja merkitys jäi vajavaiseksi. Toimenpideohjelman 105 toimenpiteellä ei ole kytköstä strategiaan vaan ne ovat erillisiä, eivätkä ne olleet riittävän selkeitä ja kunnianhimoisia, jotta niillä oltaisi saatu aikaan selvää muutosta. Miten sitä voitaisiin parantaa uudessa strategiassa ja toimintaohjelmassa sekä luoda kytkös vaikuttavuustavoitteisiin. Tähän on olemassa jo kaksi parannuskeinoa: muutosteoria ja SMART-tavoitteet.

Ari-Pekka esitteli muutosteorian, sen sanaston ja Sitran SMART-tavoitteet.

Muutosteoria pyrkii kuvaamaan miten ja miksi halutun muutoksen on tarkoitus tapahtua. Toimenpide > tuotos > vaikutus > vaikuttavuus. Kontrollin piirissä ovat toimenpide ja tuotos, vaikutuksen piirissä vaikutus ja päämäärän piirissä vaikuttavuus.

SMART-tavoitteet:

- S Selkeästi määritelty (specific)
- M Mitattavissa (measurable)
- A Aikaan sidottu (time-bound)
- R Realistinen (realistic)
- T Tavoittelemisen arvoinen (ambitious)

Mitkä ovat perimmäiset kv-tason tavoitteet "Mitä Suomi Maailmalla", joihin tämä kv-bd-alatyöryhmä paneutuu. Mikä on Suomen rooli, ja mitä kohti pyritään? Vaikuttavuustavoitteet voisivat päättyä strategiaan ja voitaisiin ottaa myös CBD:n tavoitteet mukaan. Vaikuttavuustavoitteet olisivat toimintaohjelman tavoitteiden tuotokset. Tavoitteena on luoda yhteinen tavoiteltavuuskuva ja sitten tutkia miten sinne päästäisiin.

Keskustelu

Marina: Yksikin puheenvuoro kv-kokouksessa voi olla merkittävä.

Poliittisesti pitää päättää mihin ollaan menossa, tavoitetila pitää asettaa poliittisella tasolla.

Marina ottaisi pois ihmisenäkökulman visiosta 2050.

Johanna: kyllä poliittisella tasolla on päätettävä. Ensin katsottava, mikä on tavoiteltava tila, sitten vasta voidaan asettaa tavoitteet.

> Ari-Pekka: viimeksi otettiin Aichi-tavoitteet aika suoraan kansalliseen strategiaan. Keskustelu käytävä poliittisesti ja saatava poliittinen sitoutuminen. Elpymisura on todella kunnianhimoinen tavoite. Marina toivoo vielä kunnianhimoisempaa tavoitetta. Ihmisen hyödyt ovat CBD:n visiosta.

Esko: kannattaa myös pois ihmisten hyötymisenäkökulmaa. Ari-Pekan kanssa samaa mieltä, että elpymisura on kunnianhimoinen tavoite. Voidaan tehdä tarkempiakin tavoitteita luontotyypeille tai lajeille, joista tietoa on. Voitaisiin palastella vaikuttavuustavoitteita siltä osin.

4. SBSTTA-24 ja SBI-3 tulokset ja tilannekatsaus (3.5.–13.6.) virtuaalineuvotteluista – Marina von Weisenberg, YM

Marina kiitti kaikkia kokouksissa mukana olleita.

CBD:n kokousaikataulu (katso jaettu esitys).

SBSTTA-24 ja SBI-3 -kokoukset pidettiin virtuaalisesti 3.5.–13.6. Pari tuhatta henkilöä oli linjoilla koko ajan. Osallistujat määriteltiin speakers tai viewers -osallistujiin. Linjat toimivat hyvin, mutta Etelä-Amerikka ja Afrikka sanoivat, että heillä oli vaikeuksia päästä linjoille.

OEWG-3 oli viimeinen avoin kokous Post 2020 -kehyksestä, päämääristä ja tavoitteista. Siirtyy 23.8.–3.9. pidettäväksi.

Post 2020 -paperi on luvattu 12.7., siitä puhutaan Ljubljanassa Sloveniassa. Toivottavasti ministeri pääsee paikalle.

Kiina pitää vielä kiinni, että COP on lokakuussa 11.–24.10. Korkean tason osuus todennäköisesti vain suurlähettilästasolla ja kokous on hybridikokous. SBSTTA-24 ja SBI-3 suositusten hyväksyminen, COP-päätökset. Marina pääsee neuvottelemaan Kiinan kanssa kokoustamisesta. COP siirtyy todennäköisesti huhtikuulle 2022.

Osallistuminen, kontaktiryhmät ja päätökset – katso esitys, linkkejä raportteihin esityksessä. Suomi on mukana useassa SBSTTA-24 ja SBI-3 -kontaktiryhmässä. GEF-ryhmään tarvittaisiin asiantuntija, toteaa Marina.

Ilmastokeskustelut ovat nyt meneillään, yli 6 000 henkeä mukana. IPBES-8 -kokous alkaa tänään 14.6.2021.

Kokouksen puheet ja kirjallinen anti – Kaikki dokumentit ovat luettavissa verkossa

SBSTTA-24: 337 statementtia ja tausta-asiakirjaa, 4 CRP-asiakirjaa, 5 L-asiakirjaa ml. 1. lukeminen.

<https://www.cbd.int/conferences/sbstta24-sbi3/sbstta-24/documents>

SBI-3: 262 statementtia ja tausta-asiakirjaa, 16 CRP.

<https://www.cbd.int/conferences/sbstta24-sbi3/sbi-03/documents>

SBSTTA meni hyvin. SBI:ssa vain yksi EU:n yhteinen puheenvuoro.

Marina esitteli biodiversiteettisopimuksen päämäärät ja tavoitteet vuoteen 2030.

Marina kertoi myös, mitä muuta huomionarvoista on tapahtunut biodiversiteetin saralla 2021. (Otteet Marinan esityksestä).

Biodiversiteettisopimuksen päämäärät ja tavoitteet 2030

- Tavoitteena on päättää 5 päämäärästä, jotka kattavat sopimuksen 3 päämäärää (suojelu, kestävä käyttö ja geenivaroista saatava oikeudenmukainen jako)
- Lisäksi päätetään 20 tavoitteesta jotka tulisi olla konkreettiset, mitattavissa ja kunnianhimoiset (esimerkiksi rahoitus, suojelu, alkuperäiskansat, meret, eri sektoreiden rooli (maatalous, metsät, kalastus, kaupungit) tärkeitä asiakokonaisuuksia.
- Pääindikaattorit n 40 koskevat kaikkia 196 osapuolta ja niistä tullaan raportoimaan.
- Kansalliset strategiat ja toimintaohjelmat keskeiset toimeenpanon kannalta, ohjeistus ja raportointi. IPBES globaaliarviot hyödynnetään.
- Välitarkastelu tapahtunee 5 vuoden sisällä toteutuksen tasosta ml. tuloksista/haasteista
- Ykityssektorin rooli ja kannustaminen tärkeö ml. vapaaehtoiset sitoumukset

Mitä huomionarvoista luonnon monimuotoisuuden saralla 2021?

- Luonnon monimuotoisuus on noussut ilmastonmuutoksen rinnalle kriisinä, joka on ratkaistava yhteistoimin ja yhteistyössä -> G7 kokous eilen linjasi saman asian eilen.
- Luontokato on paikkaan sidottu ja viestinnällisesti edelleen haaste ml. poliittinen paine ja resurssit puuttuu, mutta tämä on muutoksessa, kiitos laajan indikaattorityön.
- Afrikan ryhmän esitykset, Arg ja Bra.
- Ymmärrys ongelman luonteesta, dynamiikasta ja keinoista luontokadon pysäyttämiseksi, on ottanut valtavia harppauksia viime vuosina kiitos tiedeyhteisön työn ansioita ja muu yhteistyö.
- Biodiversiteettisopimuksen (CBD) 15. osapuolikokous ja sen merkitys lyhyen aikavälin toimiin vuoteen 2030 ja pitkänvälin päämääriin vuoteen 2050 tärkeä. Osapuolikokous kaksijakoinen – alkaa lokakuussa ja jatkuu huhtikuussa 2022 fyysisessä kokouksessa.

Argentiina ja Brasilia eivät pidä ilmastonmuutoksen liittämistä biodiversiteettiasioihin. Ne myös kyseenalaistavat biodiversiteetin ja terveyden yhteyden.

Muuta kokouksesta ja keskustelu

Ari-Pekka: VN-Teas hankkeesta on pyydetty esityksiä, viimeksi oli vasemmistoliitossa: joku kansanedustaja kysyi mikä meininki on Kiinassa. Ari-Pekka totesi, että Kiina on hämmentävä ja vaikeaselkoinen.

> Marina palaa tähän. Kiinan rooli on ollut haasteellinen ja jokseenkin epäselvä tähän mennessä. Kiina oli todennut, että on ihmisoikeuskysymys, että Kiina joutuu osallistumaan kokoukseen epäinhimilliseen kokouksaikaan!

Henna: Oli virtuaalokokouksessäkää ja kaikki eivät päässeet mukaan. Milloin on SBI-kokous?

> Marina: 16.6. on 'byroon' kokous, jossa linjataan. Viimeinen mahdollisuus on, että se pidetään COPn kyljessä. Seuraava SBSTTA ja SBI on oltava fyysinen.

Henna: Jos se menee vuoden päähän, niin on välivirtuaalin kokouksen paikka, eli on liian pitkä väli, jos tulee vuoden tauko.

Johanna: Samaa kysyi, eli milloin SBSTTAn fyysinen jatko, esim. vieraslajiasia jäi kesken. EUssa oli jo suunniteltu kuinka Brasilialle ja Argentiinalle pärjätään.

(Sihteerin lisäys <https://www.cbd.int/doc/press/2021/pr-2021-06-14-sbstta-sbi-en.pdf>)

Marja R-L: oli mielenkiintoinen kokonaisuus. Suomi pärjäsikin hyvin ja EU oli kankea. 11 CRP:tä siirtyi seuraavaan kokoukseen. 6 viikon kokousjamboreita ei voida enää pitää, ovat liian pitkiä.

---

5. IPBES-8 virtuaalikokous – briiffi – Marina von Weissenberg, YM

IPBES-8 alkaa tänään 14.6.2021 iltapäivällä.

EU:n Lines to take on valmisteltu.

Aiheina mm. Nexus-raportti, pandemia ja ilmasto, transformaatio.

Brasilia ja Argentiina tulevat olemaan vaikeita neuvotteluissa, sillä kyseenalaistavat mm. mitä transformaatio on.

6. CITES Standing Committee kokous 5.–7.5.2021 – briiffi Esko Hyvärinen, YM

Ei käsitelty kokouksessa ajanpuutteen vuoksi. CITES SC73 kokous järjestettiin 5.–7.5.2021 verkkokokouksena, kolme tuntia per päivä. EU-maista Belgia ja Puola ovat pysyvän komitean jäseniä ja toimivat ennakkoon koordinoitun mukaisesti. Agenda oli hyvin lyhyt, mutta silti osa asiakohdista jäi käsittelemättä. Erityisesti Afrikan mailla oli yhteysongelmia, mikä haittasi kokouksen kulkua. Kokousasiakirjat ja mm. tiivis ENB-raportti löytyvät: <https://cites.org/eng/meetings/sc>

7. Helcomin Itämeren toimintaohjelma – Penina Blankett, YM

Itämeren toimintaohjelma BSAPPäivitetään. Nykyinen on vuodelta 2007.

Päivitetyn BSAP rakenne ja visio sekä tavoitteet. Katso kuva jaetusta esityksestä.

Luonnon monimuotoisuustavoitteet ovat vielä suuntaa-antavia. Niitä muotoillaan ja ne hyväksytään ministerikokouksessa.

Alueelliset suojelutoimet

Tavoitteena on varmistaa, että suojelualueiden (MPA) hoitosuunnitelmat ovat laillisesti sitovia ja toimivia 2026 mennessä ja, että ne tukevat uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelua 2030 mennessä.

Lajien suojelu

Pyöriäinen (nostettu erityisesti esille): tunnistetaan riskialueita ja lajiin kohdistuvia paineita.

Merilinnut: niiden uhkat, kartat muuttoreiteistä ja lisääntymisalueista.

Kalat: kehitetään seuranta- ja arviointimenetelmiä, vaelluskalat ja niiden reitit, ankeriaan suojelu, sampipopulaatioiden elvytys.

Hylkeet: hoito- ja suojelusuunnitelmat, erityisesti norppakannat.

Muut toimet: punaisen listan päivitys, mm. Haploops-lajit (Tanskan salmet).

Luontotyytit

Punaisen listan päivitys 2024.

Kartoittaa ekosysteemipalvelut

Avainelinympäristöt

Ekosysteemipalvelupohjainen hallinta

Indikaattorien kehittäminen

Ravintoverkkojen tilan arviointi

HUB-luokituksen päivitys

Tiekartta

Meristrategian toimeenpano

Toimenpideohjelma hyväksytään ministerikokouksessa Lybeckissä 20.10.2021.

Keskustelu

Esko kysyy: talvehtivat merilinnut, yhteydet AEVAan ja CAFFiin, kalastuksen sivusaalis-kysymys, onko mukana?

> Penina: Näkyy kyllä toimenpideohjelmassa, mutta käsitellään Sea ased activities -puolella.

8. Muut ajankohtaiset asiat

Ari-Pekka: Uuden strategian ja toimintaohjelman ennakkotehtävä jaetaan ennen syksyn ensimmäistä kokousta.

Anne: KV-luonnonvarapolitiikkaseminaari pidetään keskiviikkona. Tervetuloa.

9. Seuraava kokous ja etäkokouksen päättäminen

Syksyn kokousajat haarukoidaan Doodlella. Sihteeri lähettää kyselyt.

Puheenjohtaja päätti Teams-kokouksen kello 11.00

Puheenjohtaja Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö

Sihteeri Marja Pylvänäinen, Suomen ympäristökeskus

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, sihteeri ja pysyvät asiantuntijat.